

Előfizetési árak:
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetések mérsékelt árak szerint.
 A lap megjelenik minden esztendőben.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adódnak.
Kiadóhivatal: Arpád-ut 20.
 hova a lap anyagi részét illető közle-
 mények és előfizetési penzek küldendők.
 Kiadótitkár:
FUCHS ANTA L.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Mit kell teremteni?

Ujpestre is rá van nyomva Budapest bélyege, nem hiába van ennek tőszomszédságában. Ennek összes jó és rossz tulajdonságait elsajátította. *Itt is találkoznak a szélsőségek.* Van 30—40,000 főnyi lakossága, de ezek közül 10—20,000 a legnagyobb nyomorral küzd. Vannak aszfaltírozott járdái, de az Arpád-utat kivéve, esőzés idején csaknem járhatatlanok az utcái.

Van két villamos vasutja, de a közúti vasútra a vasút-utczán ősz elejétől tavasz utójáig — a feneketlen sártól — hozzá férni, s erre fölszállani nem lehet.

A bodendorfi villamos-vasút úgy közlekedik a mint azt intézősége jónak tartja. Ennek menetrendjét csak azért állapítják meg, hogy legyen: újpesti megálló helyeit oda rakják a hol az ördög sem száll sem föl, sem le. A megálló-helyeket — az építő mérnök tulajdonkép azért készítette — s a váltókat is azért rakta ide, hogy minden váltónál egy-egy rövid óráskát várjon a vasút. De hát akinek ez a közlekedés nem tetszik, járjon a maga alkalmatosságára.

A község ipara ki van fejlődve, kereskedelme emelkedett mégis, mint azt már jeleztem, a nép nagy része inséggel, nyomorral küzd.

Az idegen megesküdnék rá, hogy Ujpest ma nem egyéb, Budapest elhagyott provinciájánál. Lakossága minden tekintetben erre van utalva. Hiába fejlődik ipara, ha nincs hova dolgozni, hi-

ába emelkedett kereskedelme, ha nincs piaca.

Egyetlen ember küzd csak egész lelki erejével a munkás-nép nyomorának enyhítésén, de hát ez csak egy csepp viz a tengerbe, pedig a *munkáskérdés helyi megoldására van itt legnagyobb szükség,* mert ennek a megoldásával meg van oldva a kereskedelem fölvirágzása, s az ipar termékek helyben való értékesítése.

Ennek megoldása pedig nem képez gordiusi esemőt.

Ujpesten piacot kell teremteni. Oda kell hatni, hogy a k s iparos ne legyen kénytelen termékét potom áron budapesti kereskedőnek eladni: — oda kell hatni, hogy az ipar termékek itt helyben találjanak piacra.

Mi tette Budapestet nagygyá, mi fejlesztette iparát?

Nemde, az, hogy önnálló keresett piaca volt.

Idősebb emberek még ma is éléken emlékeznek a régi Pestre s annak híres vásárjaira.

Magam előtt látom most is a sátrak ezreit a Kerepesi-uton, s a régi ország-uton (most Károly- és Váci-körut).

Itt van előttem a pesti kerepesi-uti evang. templom háta mögötti nagy vásárlás.

A Kerepesi-uton a posztó-, az ország-uton a vászon-kereskedők sátrai állanak, a vásártéren pedig a patkószegőtől a tornyos nyoszolyáig s terhes kocsiiig minden más ipar termék föl van halmozva.

Ezerekre megy a távol vidékről s idegen országokból — ide sereglettek száma. Van itt brünni és gráci posztó, van itt cseh és magyar vászon, ezer számra hever előttem a szür és bunda.

Itt halmozódik előttem a pesti ipar minden terméke, amott a vidék tornyos nyoszolyája, tulipántos ládája.

Itt állanak a csizmadiák sátrai; — a tulsó soron a bognárok, kádárok, asztalosok, késesek és fésűsök iparcikkjei várják a vevőt.

Itt van előttem mind ez, mint régi emlék, s itt szeretném mind ezt látni Ujpesten — mint föllevenedő újdonságot.

Ujpesten meg van mindene a mi életképességet ad, meg van mindene a mi nagygyá, hatalmassá teheti.

Ne akarjon Ujpest Budapest kolóniájává szegődni, — minek járna mankón, mikor ép lába van.

Hiszen Ujpesten intelligens kereskedői, fejlődött izlésű iparosai vannak, s a lakosságnak meg van mind az a közlekedési eszköze, a mi Budapestnek.

Itt a vasút-, itt a hajóállomás.

Piacot, — világra szóló híres országos vásárokat kell teremteni!

A kormány nem fog akadályokat gördíteni az elé, hogy Ujpesten, ha kell a gyorsvonatok is megálljanak.

Azt sem akadályozza semmi, hogy az eddig csak személyforgalomra szóló holt Dunaág teherforgalomra is berendeztessék.

De nem kell visszariadni attól sem, ha kell s Ujpest jövője azt megkívánja,

TARCZA.

Pongyolaság.

Tisztelt hölgyeim! Mindenekelőtt kijelentem, hogy férfi írja ezeket a sorokat, egy olyan férfi, aki nem tud különbséget tenni prüssze és angol szabás közt, akinek fogalma sincs arról, hogy ez idő szerint bársonyból, vagy crepe de chineből, vagy más egyeből készül a divatos, elegáns pongyola és akinek — mindezeknél fogva — eszé ágabur sincs a pongyoláról (mint olyanról) tanulmányt írni.

Ezért hát feleltem mindazokat, akik emez igénytelen soroktól ezt várták, tegyék felre a lapot, nem akarván magamra veüni a család-boszuságáért az árva fejemre zuduló szemrehányásokat.

Nem, nem, — tisztelt hölgyeim, — nem annyira a pongyoláról, mint a pongyolaságról készülök írni, arról a pongyolaságról, amely ártatlanul belopódzik a »legjobb családokba« is és amely azután kiszámíthatatlan pusztítást visz végbe, mint akár csak a löheret ellepő, körülölelő, megfojtó aranka.

Mosolyognak ugy-e és hitetlenül rázzák a fejüket. Hogyan? Az a piros szattyán-papucs, ... az a csipkés-ujju »matinée« ... az a rózsaszín szalagos főkötő, amely olyan pompásan illik a menyecske úde arcához, ... mindez az ártatlan pipere hozna annyi bajt a házba?

Pedig akár hiszik, akár nem, mégis csak úgy van. Látaszem a garast, enyem a szó, kegyelmeskedjenek meghallgatni ...

Mert hát mit is jelent a pongyola?

Azt, hogy a fiatal asszony reggel fölkelve, nem öltözik fel teljesen, hanem mizára kapja a negligéjét és úgy ül a kávéasztalhoz. A fiatal férfi persze meg van igezve és szerelmesen kezeli esokolva, aradozó hangon suttogja:

— Ma megint olyan szép vagy, mint egy angyal!

A nőknek tetszik a bók, meg a férfi szájából is, így hát nem csoda, ha nem siet a pongyolát levelelni. Így öltözve lát a rendes házi teendői után ... azaz hogy csak látna! mert a vékony, kényes papucsokban nem járhat a baromfi-udvarban, a tehenistállóban, a zöldes kertben; de meg a csipke is lönkre megy, az uszály is bemaszatolódnek a konyhában, a spajzban, a takarítás közben. Kénytelen hát a cseledekre bízni az egymás ellenőrzését, a felügyeletet, az utánjárat.

S hogy ez mit jelent, azt minden goudos, jó gazdasszony böiesen tudja.

Csakhamar észre is veszi a pompás pongyola bájos tulajdonosnője, hogy elől-hátul lopják, csalják, hogy a munkát sehogyse, vagy rosszul végzik, hogy a »staffirung«-ba kapott szép butor a kimeletlen bánás következtében rohamosan kopik, piszkolódik, romlik, ... hogy a baromfi pusztul, a tehen kevés tejet ad le, a zöldség vegetál, a zsír fellünnön fogy, az ebéd napról-napra rosszabb és a szerelmes férfi napról-napra zsembesebb.

Észreveszi és — hazulról a legjobb gazd-

asszonyi tapasztalatokat hozván magával, — nyomban el is határozza, hogy alaposan változtal a dolgon.

Korábban ugrik ki az ágyból és ügyet se vetve linom pongyolára, fáradhatatlanul járja be az ő kis birodalmát s ugyanesak hangzik pörbölésétől az udvar és a ház.

A kényelmes rablógazdalkodásunkban megzavart cseledség serlődvé fogadja ezt az »új orát« és egymás után »köszöni meg a szolgálatot« szakacsné, szobalány, kertész tehenes stb.

Ez nem baj Mire való a »ezupringerné?« Két hét múlva ott van a munkabiro, serény, fegyelmezett új cseledség és folyik a munka vigan, panasz nélkül, jól.

De nemcsak a cseledséget, a pongyolát is változtatni kellett, mert hát a csipke össze volt tépve, a bársony bele pesetekkel a szattyán-papucs kilyukadt és a bóbítás főkötőt egy szel-roham elvitte.

Az ám, csak hogy márol holnapra ki ér rá — faluhelyen — új pongyolát elteremteni? Már pedig hozzászókött a menyecske ahhoz a kényelemhez, hogy csak akkor öltözik fel az ő rendes ruhájába, amikor az ebédhez teritenek.

No de mire való ez a hosszas tünődés? Ott az ejjeli szekrényben egy pár feiretaposott sarku, kopott papucs ... megteszi az is! Az egyik szekrényben pedig a mamának egy régi ruhája lóg, melyet tevedesből pakoltak a fiatal asszony holmija közé. Nagyon jó lesz ez is. Szinte még jó, hogy rövid (az alsószoknya ki-látszik egy kicsit ... de baj is az!), a »jopka-

hogy a holt Dunaág kinyitassék, szóval minden lehető el kell követni, hogy Ujpestnek országos piacot s hires vásárokat lehessen teremteni.

Ez az egyedüli módja az itteni socialis, az itteni munkáskérdés megfejtésének, ez az egyedüli módja a nyomor megszüntetésének. *Anonimus.*

Az a bizonyos ökrök.

— Karczolat. —

»... Midőn Pythagoras, a geometriában korszakot alkotó nagy tantételét felfedezte, e fölötti örömeben száz ökröt áldozott az isteneknek!«

Ennek az ó-kori történetnek folytatása is van, amely a következőleg hangzik:

»... Az áldozati ökrök közül azonban egy pompás Jordánvölgyi példány elszabadult, neki iramodott a világnak s meg se állt — Ujpestig, ahol magát Jupiternek tartva az emberekre ráfogta, hogy azok az ökrök.

Szerencsére nem tagadhatja meg az ós természetet, minduntalan jobbra balra öklel s habár ó-kori szarvai már nagyon elkoptak, meg is elég vastagok arra nézve, hogy tévútra senkit sem vezethetnek s Ujpesten ma már mindenki tudja, hogy az öklelő nem Jupiter, hanem Phytagorasnak elszabadult ökre«

»... A hozánk érkezett számos üdvözlő- és helyeslő-levél azt mutatja, hogy az eszme üdvös és egészséges s annak megvalósítása lehetséges«

Szörül-szóra ezt olvastam az egyik helyi lapban s megdöbbentem a fölött, hogy most már nemcsak a hajnövesztő szerek gyártói dicsekesznek az elismerő levelekkel, hanem még a hírlapok, illetőleg vezércikkírók is ilyen olesó eszközhöz folyamodnak.

Lehet, hogy ez modern, de a magyar hírlap-irodalomban visszatetsző s bizonyos szaga van és én inkább vagyok korlatolt eszű, de szagatlan, mint új eszmék hirdetője. (Kérem az újpesti képző-művészeti műpártoló társulat eszméje már nem új, már csaknem egy éves, az újpesti műkiállításakor született. Szédő.) és visszatetsző.

»... A képzőművészeti műpártoló társulat alapítását mindenki a *közművelődés szekerének* egy újabb haladásaként fogja üdvözölni. Ezt a haladást pedig a kerekeltők minden erőlködése és *óbégatása* sem fogja feltartóztatni«

Igy tromfol a »Társadalmi Lapok« vezércikkírója, a »Közérdek«-ben »Képzőművészeti vagy népnevelés« cz. cikkemre.

bő, csunya ráncokat vet, . . . de annál kényelmesebb.

A ferjnek persze nem tetszik ez a »maskara«, amint ő nevezi, de hát egy idő óta igazán »szekant« ez az ember. Mindig keres valamit, amiért beleköthet a feleségébe! Hiszen éppen ő dünyögött, amiatt, hogy ki látta csipkés pongyolában maszkálni a tyukolák letráján! Most meg ez se tetszik neki!

A gyönyörű pongyola után következett a lompos . . . idővel ez is fölmondja a szolgálót (mert hat örökké semmi se tart!), de azért azon rongyosan, piszkosan is tovább viseli az urnóje . . . már észre sem igen veszi az újabb szakadásokat, pecséteket.

De még azt se veszi észre, hogy ebéd idején is rajta van az a kedves, kényelmes pongyola és hogy néha bizony úgy fekszik le este, ahogy reggel fölkel — fészületlenül.

A pongyolaság veszedelmesen terjeszkedik. A ruhazatról a testre, a testről a szellemre, a szellemről az erkölcsökre . . . eleinte csak parányi szenny marad a szoknyán, a nyakon, a gondolkozáson, a tisztességen, de ha le nem mossuk, ha meglűrjük, csakhamar egészen a magáévá teszi az egész lényünket és veszve vagyunk.

Ezért szomorodom el, tisztelt hölgyeim, valahányszor gazdag pongyolában fogad egyik-másik ismerősöm fiatal, szép felesége.

Most pedig itt a bozontos hajam: cibálják meg! Itt a bünső fejem; vágják le! De arig élek és szavam van, nem szünöm meg könnyörögve figyelmeztetni: óvakodjanak a szép pongyolákban belopózkodó pongyolaságtól.

Háztartás.

Hát kell az olyan szekérnek kerekeltők — amelybe csak az a bizonyos ökrök van befogva? Nem kell azt feltartóztatni, mert meg se indul.

Ami pedig az óbégatást illeti, hát én nem aspiráltam soha semmiféle tisztásra, nem aspirációk a jövőben sem és így okom se volt, okom sincs s okom se lesz az óbégatásra.

Elegendet óbégatnak, elegendet rontják a levegőt azok, akik minden szekérre — legyen az közművelődési vagy Hirsch-egyleti — minden áron fel szeretnének ülni.

HIREK.

— Az országgy. képviselőválasztókat összeíró bizottság f. hó 24-én befejezte működését. Az összes választók száma a f. évre: 2300.

— A közsegi fogyasztási pótadó tárgyában a közsegi képviselőtestülete, Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő indítványára oda utasította az előjáróságot, hogy az érdekeltekkel igyekezzenek f. é. márczius hó 15-ig szövetkezeti alapon oly módon egyezsége jutni, hogy a közseget a 20,000 frt f. é. befizetéséről biztosítsák. Az egyezségi tárgyalások befejezésére az érdekeltek közül a szatócok 30 napi halasztást kértek, a vendéglősök, kocsmárosok, mészárosok és hentések azonban nagy bölcsest hallgatnak.

— Gyepmesteri telep. Közlendős dolog, hogy a közsegi előjárósága miután saját földterülettel nem bír, utasított a törvényhatóság által, hogy jelölje ki a közsegi határában azt a területet, amely gyepmesteri telepre a legalkalmasabb s amely a törvény értelmében kisajátítandó lészen. A közsegi előjárósága, szakközsegeinek véleményes jelentései alapján e célra a káposztásmegyeri pusztán, az újpesti-ut s a rákospalotai erdő között a megyeri szőlőkig terjedő területet találta 16000 öl nagyságban e célra legalkalmasabbnak s a kisajátításra vonatkozó tervet és összeírását már fel is terjesztette.

— A loosztályozás eredménye. A f. hó 26-án megtartott loosztályozásnak, amelynek Ivánka Pál főszolgabíró, Winternitz Gyula (Dr. Fuchs J. helyett) és Maueks J. képviselőtestületi kiküldöttek, dr. Ladányi Zsigmond állatorvos és Blaschkovits es. és kir. százados voltak jelen, következő az eredménye: elővezetett 550 lo. Alkalmatlannak találtatott 425. Hadi cselokra alkalmasnak találtatott 125. Ez utóbbiak közül háfásónak 13 s hámoslónak 112 vált be: A négy éven alóli esikók száma — valamennyi a Friese istállóból — 20. Az elővezetett lovak közül 19 men, 401 herélt, a többi kaneza.

— Zártkörű calico-estély. A »Közművelődési kör«-ben f. hó 31-én megtartandó zártkörű calico-estélyre nagyban folynak a készülődésék. Weisz József Árpád-utí divatüzlete, a hol a calico-jelmezék és alarczok-, Jakobovics Ernésztin és Schwarz Tere divatárusnók üzlete, a hol a jelmezhez előírt fejkötők láthatók, valóságos buncsjáró helyekké lőnek. Egyik hölgy a másíknak adja kezébe a kilincset, s így biztosra vehetjük, hogy a calico-bálon mindenki ott lesz, a kibén sikk és szellemesség rejlik. Az estélyt kalona- és cigányzene nyitja meg este 9 órakor.

— Gyógyszertári bérletek. Az Árpád-ut és István-ut szögletén levő gyógyszerárt, amelynek eddig Szel Manó volt a bérelője, Dr. Elek V. bérlette ki. — Csepesányi Bela gyógyszerész István-teri gyógyszerárt pedig a lajosmizsei gyógyszerész Kovács béréite ki, aki azt már április elsején át is veszi. Közsegiünk ötödik gyógyszerárt tulajdonosa az Árpád- és Rózsa-utca sarkán f. é. május hó 1-én nyitja meg.

— A gyáli tó vidéke — nem lesz parcellázva. F. hó 22-én tartatott meg — amint azt lapunk utolsó számában jeleztük — Ivánka Pál főszolgabíró elnöklété alatt, a megyei közigazgatási bizottság által elrendelt helyszíni tárgyalás, a gróf Károlyi Ándornak 1899. évben a gyáli tó telkek parcellázása tárgyában beadott kérvénye fölött. Megjelentek a kérvényező gróf úr képviseletében Bálintffy Pál gazdasági tanácsos és Dömötör László jogtanácsos egyik helyettese, a vármegye részéről Bellaágh Imre tiszti főügyész és Dr. Hirkó László megyei főorvos, az államépítészeti hivatal részéről Cseresnyés István főmérnök, Ujpesti közsegi előjárósága részéről Lindt János bíró, Zsoldos János közsegi jegyző, Dr. Hédervári Soma közsegi orvos és megyei t. főorvos

és Hoffer Miksa közsegi mérnök. A részletes tárgyalás előtt Zsoldos János jegyző konstataálja, hogy a betérjesztett térrajz helytelen és teljesen eltérő méretek szerint van felvéve miért is ez parcellázási tárgyalás alapjául nem is szolgálhat. Az elnöklő főszolgabíró felszólítására Cseresnyés István főmérnök a betérjesztett térrajzot Ujpest közsegi hitelesített kateszteri térképevel összehasonlítván, igazolja, hogy az előbbi tényleg téves méretek szerint készült és ennél fogva részletes tárgyalás alapját nem képezheti, minek folytán Bálintffy, mint a kérvényező gróf megbízottja, különös tekintettel arra, hogy időközben úgy is ezen terepnek a Vasút-utca mentén fekvő tereppel egyígejűleg történelmő parcellázása tárgyában újabb kérvény lett betérjesztve, a most tárgyalni szándékolt kérvényt a gróf nevében visszavonja. Zsoldos János tudomásul veszi a kérvény visszavonását, mégis, hogy a bizottságnak módjában legyen megtudni, milyen a parcellázni szándékolt telep, kerü a bizottságot, hogy annak megtekintése végett a helyszínre ránduljon ki. Ezen indítvány elfogadtatván, a bizottság a gyáli-tó vidékére ment, hogy azt megtekintse, de kénytelen volt megállapítani, hogy az lehetetlen, mert a parcellázandó telep, az azon és köröskörül magasan álló belviz folytán, megközelíthetetlen. A jegyzőkönyv felvétele s aláírása után a tárgyalás berekesztetett.

— A kassa-oderbergi vasút fosztogatói közül Berkes Lajos főellenőrt meg most sem fogták el. Valószínűnek tartják, hogy Amerikába szökött. Büntársai közül Waltar Samunak, egy mérleg-utezai szállítóczég alkalmazottjának vagyonára is elrendelték a bünygyi zárlatot. A vizsgálat kiderítette, hogy meg egy negyedik tagja is volt a bünyös szövetkezetnek: Apikopf Mór ügynök, aki azonban már vagy két hónappal ezelőtt öngyilkosságot követett el. Szőnyi Rikhard, aki őszinte beismerésben van s régóta gyomor, illetőleg belbajos, a fogház orvosa által megvizsgáltatván, kórházi ellátásban részesül s fogházi irodai teendőket vegez.

— Halálozás. Kézdi-szentleleki Bálintffy Pál, gr. Károlyi Sándor gazd. tanácsosa, a Magyar Gazdatisztek országos Egyesületének és nyugdíjintezetének alapítója és alelnöke stb. f. é. márczius hó 24-én, életének 65-ik évében, jobb létre szenderült. Hült tetemeit f. hó 26-án d. u. 4 órakor helyezték örök nyugalomra a dunakeszi temetőben, ahová nagyszámú rokonsága, ismerősei, barátjai, tisztelői a fenn nevezett egyesületek küldötttségei, s a gróf Károlyi uradalom tisztviselői, őszinte gyászszal a sívükben kísérték ki a derek férfiut, s közsegiünknek egyik jóbarátját. Ádott legyen az emléke.

— Jövahagyott határozatok. A Dunarákosparti kisajátítási ügyben hozott képviselőtestületi határozatokat a vármegye jövahagyta.

— Felszólítás. Rochem Nálhan, az Árpád-ut kövező vállalkozója, a közsegi előjárósága által felszólítottatott, hogy a mult ősszel abbahagyott kövezési munkálatokat folytassa s még a tavaszi esőzések előtt fejezze is be.

— Felülfizetések. Az »Ujpesti dalkör« által mult hó 24-én rendezett jelmez-estélyen a következő felülfizetések történtek: Az Iparos munkások kezésére alakult újpesti bizottság titkársága 15 frt. Budapesti v. v. v. önképző dalegylet, Feldmann József, Török Mihály 5—5 frt. Andrejka József, Perich Károly 3—3 frt. Czipauer János 2.50 frt. Fuchs Antal, Idsb. Jáck Márton, Himmer Ferencz, Grossmann János, Máj Ottó, Ugró Gyula, Sternthal Miksa 2—2 frt. Tarnoky János 1.50 frt. Ifj. Erker András, Escher Ferencz, Vass Lajos, Wágner N., Salgó Miksa 1—1 frt., kiknek lapunk utján is köszönetet mond a dalkör elnöksége, s a jelmez-estély rendezősége.

— Árverések. Az újpesti kir. járásbírósg hirdetési tábláján a következő árverések lettek folytatólag kifüggesztve: márczius 31-én d. e. 1/4 10³ órára: Vida Sándor és neje ellen, Ujpest, Rákóczy-utca 28; — márczius 31-én d. u. 4 órára: Szabó János ellen, Rákospalotán; — márczius 31-én d. u. 5 órára: Molnár Istvánné ellen, Rákospalotán, Erdősor; — április 3-án d. e. 11 órára: Hennings Vilmos ellen, Erzsébet-utca 11; — április 3-án d. u. 2 órára: Schiffer Sándor ellen, Ujpest, Baross-utca 27; — április 3-án d. u. 3/3 órára: ifj. Forgács Sándor és B. Szirák István ellen, Fő-

thon; — április 3-án d. u. 5 órára: Korányi Elek ellen, Ujpest, Király-utca 22; — április 3-án d. u. 1/5 órára: Özv. Blazsek Jánosné és társai ellen, Ujpest, Temető-utca 36; — április 4-én d. e. 1/2 órára: Mauksch Ernő ellen, Ujpest, Baross-utca 28; — április 4-én d. u. 1/2 órára: Politzer Salamon ellen, Ujpest, Váci-út 44; — április 4-én d. u. 3 órára: Vermes Adolf ellen, Ujpest, Dugonits-utca 13; — április 4-én d. u. 1/4 órára: Hatossy Nándor ellen, Ujpest, István-ter 2. sz. alatt kezdve és folytatva, Ujpest, István-utca 4; — április 4-én d. u. 5 órára: Götz József ellen, Ujpest, Attila-utca 30; — április 5-én d. e. 1/4 órára: Detrich Gyula ellen, Rákospalotán az ekegyárban; — április 5-én d. u. 1/2 órára: Bauer Magdolna ellen, Ujpest, Diófa-utca 40; — április 5-én d. u. 5 órára: Schiffer Sándor és neje ellen, Ujpest, Baross-utca 27; — április 6-án d. u. 2 órára: Frommer János ellen, Rákospalota, fő-út 49; — április 6-án d. u. 4 órára: Steiner Rozália ellen, Ujpest, Árpád-út 55; — április 7-én d. e. 1/4 órára: Kanovits Zoltán és neje ellen, Ujpest, Baross-utca 18; — április 7-én d. u. 3 órára: Bartos István és neje ellen, Rákospalota, fő-út; — április 7-én d. u. 2 órára: Ifj. Forgács János ellen, Főthon; — április 9-én d. e. 11 órára: Tóth Kálmán ellen, Rákospalotán, Battyányi-utca 7. sz. a. kezdve s folytatva Rákospalotán Erzsébet-utca 4-6; — április 9-én d. u. 2 órára: Biedermann Emília és Hádl Ignác ellen, Ujpest, Árpád-út 96. sz. a. kezdve és folytatva Ujpest, Maria-utca 13; — április 9-én d. u. 3 órára: Janku Ferencz ellen, Ujpest, Gyár-utca 47; — április 9-én d. u. 1/4 órára: Tóth Kálmán Rákospalotán, Eötvös-utca 4; — április 9-én d. u. 3/4 órára: Gáspárek Károlyné ellen, Ujpest, Lőrincz-utca; — április 12-én d. e. 11 órára: Szabó Jenő és neje és özv. Nagy Ignácné ellen, Ujpest, Deák-utca 73; — április 12-én d. e. 11 órára: Szabó Jenő ellen, Ujpest, Deák-utca 73; — április 12-én d. u. 2 órára: Mayer és Moskovitz ellen, Ujpest, Árpád-út 55; — április 12-én d. u. 3 órára: Reiter Lipót és neje és Reiter Sámuel ellen, Ujpest, Tavasz-utca 26. sz. a. kezdve és folytatva Ujpest, Tavasz-utca 22; — április 12-én d. u. 1/2 órára: Nemedi Jenő és neje ellen, Ujpest, Árpád-út 153; — április 12-én d. u. 1/2 órára: Jánovszky János és neje ellen, Ujpest, Battyányi-utca 6.

Törvéyszéki csarnok.

— A tót legény halála. A nemzetiségi kérdés az újpesti kocsmákban állandóan napirenden van. A gyárak internacionális munkásnépe este előzőnli a kocsmákat s ha felöntöttek a garatra, esőndes elmékedésük rendszerint nemzetiségi marakodással járul. Magától értetődik, hogy a nezeteltéréseket nem a parlament formák keretében, hanem késsel vagy fűtykőssel intézik el. A Politzer Salamon füstös ivójában tavaly tótok és magyarok vívtak véres csatát. Varga István és a testvére Lajos, azzal a nyíltan bevallotta szándékkal kerestek föl a kocsmát, hogy befűlnek a tótoknak. Éjfélig farkasszemet néztek az ellenséggel, aztán Varga Lajos megindította a háborút. Ráfogta a tótokra, hogy ellopták a pipáját. Zafrocski Márton rögtön tisztában volt a helyzettel. Sejtette, hogy a pipa csak ürügy és hogy nagy veszedelem rejlik mögötte. Jambor természetesen fogva ki akart tenni a harcias legényeknek s gyorsan távozott. De Vargák követtek. Nem messze a kocsmától utolérték s bikacsókkal kapacitálták, hogy térjen vissza s adja elő a pipát. Pancer Mihály többet magával a segitségére sietett. Dulakodás közben Varga Lajost valaki késsel megszurta. Varga István erre felredobta a bikacsókat s szintén kést rántott. Ugy rémlett neki, hogy Pancer kezében villant meg a kés, mely a testvérét megsebesítette. Ott hagyta tehát Zafrocskit s Pancerre támadt, a kit háromszor hátba szurt. A szurások átjárták a szívet és a tüdőt s Pancer nyomban meghalt.

A budapesti büntetőtörvénytörvény mint esküdt-bírósg f. hó 27-én tárgyalta ezt az esetet Zsitvay Leó elnöklésével. A vádhatóságot Geguss Gusztáv főügyési helyettes képviselte, a vádlottat, a ki halált okozó súlyos testi sértesért állott törvényt, Káldor Gyula dr. védelmezte.

A vádlott természetesen azzal mentegetőzött, hogy nem emlékszik a dologra, mert holtlészeg volt.

Az elnök: Nem készültek maguk már régen arra, hogy a tót legényeket megverik?

A vádlott: Nem.

Politzer Salamon, a kocsmáros, roppant részletességgel beszélt el a véres esetet. Mivel nem tud magyarul, az elnök Gonda Dezső dr.-t kérte meg, hogy tolmácsolja a tanu vallomását.

Az elnök (a tanuhoz): Hol volt maga, mikor a verekezés kezdődött?

Politzer: Ott voltam a munkások közt.

— Akkor azt is látta, mikor Varga megszurta Pancer-t?

— Azt kérem nem láttam.

— Nem-e?

— Nem, mert akkor én már nagyon meszszire jártam. (Derültség.)

A királyi ügyész is tudni akarta, vajjon a késelés nem-e nemzetiségi surlódásból eredt, de Politzer megnyugtatta, hogy az ő kocsmájában a különböző felekezetek és nemzetiségek mindig békés egyetértésben mulattak.

Ezután a tót tanuk vonultak föl s Vagács Rácz Flóris dr. vette át a tolmács szerepét.

A tárgyalás estig elhúzódott, a mikor a pörbeszédre került a sor. Geguss Gusztáv dr. főügyési helyettes halált okozó súlyos testi sértesért kérte a vádlott megbüntetését, míg Káldor Gyula dr. védő azt vitatta, hogy erős fölindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértes forog föl. Az esküdtek ezt az utóbbi kvalifikációt állapították meg s a törvénytörvénynek annak az alapján negyedfél estendei börtönrre ítélte a vádlottat.

IRODALOM.

Az állatvilág pillanatnyi fényképekben cím alatt egy olyan eredeti könyvre s kiváló újdonságra hirdett előfizetést a Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) könyvkereskedése, a mely egyaránt való az ifjúságnak és az iskolának, a szakembernek és a laikusnak, a tudósnak és a művészeknek. A legszebb, a legdíszesebb kiállítású természetrajzi munkákban, az állattani képes könyvekben, az állatokat művészek megfigyelései, rajzai és festményei alapján mutatják be. De a természetesség, a valóság szempontjából mégis csak a jó fényképe az első. A közvetlenséget, magát a való életet csakis a fénykép reprodukálja. A művész onja, esetje nagy hatást varázsolhat a képbe, azt kiváló mértékben tetszetőssé teheti, de az állat egyenlőségének minden egyes vonását oly hiven fel nem tüntetheti, mint a jó fotográfia. Nem esekély fáradságba, nagyon sok nehez-ségnek leküzdésébe került, a míg sikerült megtalálni a helyes módot, az alkalmas eljárást az élő állatok fotografiai felvételére. Nem mindennapi ügyesség, roppant nagy türelem, mindenek fölött pedig kiváló szakértelem kellett az állatoknak helyes beállítására. Dr. Heck L. a berlini állatkert igazgatója, a kitűnő állatfismerő, vállalkozott a nehéz munkára. Minden állat, a melyet ebben a díszes könyvben bemutatunk, közvetlen közreműködésével került a fotografus gépe elé, ő szapta meg a helyzetet, a melyben a felvétel megtörténjen, ő állapította meg azt a pillanatot, a mikor a gép működjen. Az elethűség, a kitűnő reprodukció mellett a képek nagysága is meg kell hogy ragadja a szemlélő figyelmét. Ily nagy képekben még egy munka sem mutatja be az állatvilágot. Maguk az állatok a legérdekesebbek, a legnevezetesebbek. Akárhány van olyan közöttük, a mely természetrajzi, állattani munkában egyáltalában nem látható. Az európaszerte híres berlini állatkert állományából vannak vére. A mellett, hogy a díszes könyv nevezetesebb és érdekes nagy állatokat állít elébünk, egy állatkerti sétát is pótol. Gyönyörködhetünk az állatokban, akárcsak az állatkertben magában látnók őket. Az egyes képekhez a magyarázatok nem száraz leírások, hanem vagy az állateletről kiválogatott, ellesett valamelyik mozzanat, vagy pedig az illető állatra vonatkozó adatok, melyeket Dr. Heck után Dr. Szerényi Hugó irt meg. Élvezettel, okulásal fogja olvashatni mindenki, a ki az állatelet iránt érdeklődik. Maga az állatkép, az állat-fotográfia, a rövid szöveggel minden érdeklődőnek sokkal inkább fog emlékezetébe vésődni, mintha lapokra terjedő leírást olvasna róla. Meg vagyunk győződve arról, hogy a magyar művelt közönség, ugyszintén a szakkörök teljes mértékben méltányolni fogják azt az igyekezetet, a melylyel ezt a díszes munkát, áldozatok árán, bárkinek magyar ki-

adásban hozzáférhetővé tette a kiadó cég s így biztosra vesszük, hogy a magyar művelt közönség, valamint a szakkörök a munkát nagybecsű pártfogásukba veszik, hogy »Az állatvilág pillanati fényképekben« minden művelt magyar család asztalán, minden gyermekszobában, minden iskolában, minden szakember és művész könyvpolcán helyet foglal. A díszes mű 16 füzetben jelenik meg. Minden füzet ára 60 fillér. Egy-egy füzet 12 képpel, az egész munka összesen 192 képpel. Az egész munka ára díszkötésben 14 korona. Megrendelések a Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) cs. és kir. udv. könyvkereskedésébe (Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz.) küldendők.

A »Háztartás«, mely Kürthy Emilné szerkesztésében és az »Athenaeum« kiadásában jelenik meg, a magyar háziasszonyok közönsége legújabb számanak gazdag és változatos tartalmából megemlíti a következőket: A nők munkaköre. Egészség. Gyógynövények. A szépség ápolása. Lakás. Kezímunka. Dívat. Pecséttisztítás. Mosás és vasalás. Kártekonny állatok. Háztartás. Konyha. Étlapok tíz napra szóló ételrenddel s kitűnő kipróbált ételek leírásával. Baromfi-udvar. Pincze. Cseledeink. Kertészet. Konyhakert. Díszkert. Szobakertészet. Gyümölcsös. Szőlőművelés. Nepszokások. Irodalom. Színeszet. Zene. Családi rovat. Szépirodalom. (Csak egy kis nyugalom. Szeráf.) Rejtvények. Humor és rendkívül tartalmas szerkesztői posta. A »Háztartás« előfizetési díja egy évre 12 korona, fél évre 6 korona, negyedévre 3 korona. Előfizethetni a kiadóhivatalban. VII., Kerepesi-ut 54. Mutatványszám ingyen.

SPORT.

— Az alagi löversenyek a következő napokon fognak megtartatni:

Alag. Első tavaszi meeting április 1., 3., 5., 7. és 8.

Alag. Második tavaszi meeting április 15. és 16.

Pozsony Május 4. és 5.

Alag. Első nyári meeting június 10., 12., 14. és 17.

Alag. Második nyári meeting június 29. és július 1.

Siófok. Július 7. és 8.

Alag. Szeptemberi meeting szeptember 2., 4., 6., 8. és 9.

Alag. Novemberi meeting, november 3. és 4.

A versenytéri belépőjegyek — a közönség kényelme szempontjából — a következő főbb forgalmi pontokon levő dohánytörzsdékben is fognak árúsíttatni: Breuer úv. (Teréz-körút 54). Özv. Gansiné (Kigyó-ter). Jambrikovics (Kerepesi-ut 50). Szantó Lipót (Kecskeméti-u. 8.). Takács Béla (Andrassy-ut 57.) A közönség saját érdekében felkérjük, hogy a jegyeket láthatólag viselje.

Az alagi tavaszi löversenyek mint már múlt számban megemlíttük, április 1-én vasárnap megkezdődnek. Az első nap főtáma a »Rakosi díj« gátverseny 2800 méter 10.000 korona. E díjért gátloaink színe-java pályázik és nagy mezőny várható a starthoz. A verseny favoritja még mindig Junius, a melyet 4-szeres pénzen lehet fogadni, míg Sylvester 5. Egyévre pedig 6-szoros pénzt kiáltnak a könyvfogadók. Earl mesternek azonban Alagon nem nagy szerencséje van, mert eddig a nagy díjakban lovai habár helyezve lettek is, de az elsőséget mindig más lo ragadta el előlük. Kétségen kívül oka ennek az, hogy az általa idomított lovak nem szögták meg az alagi homokos pályát, s így habár Sylvester-nek nagy esélyt a díjra eddig mutatott formái alapján tagadni nem lehet, mégis a homokos és neki aligha megfelelő pálya nyeresi esélyeit befolyásolni fogja. Ez az oka, hogy nem bíznunk benne teljesen, mert egyébként neki itélnők oda az elsőséget.

Ezen ellenkezőleg Sylvester fent vázolt nyeresi esélyeivel, nagy kilátása van a díjra Egyre-nek, a mely az alagi pályán idomított, tehát az neki megfelelő, mint halljuk jól ugrik s egyébként is már tavaly is gátakon igen figyelemreméltó formát mutatott. Junius a verseny favoritja jó conditióban van s így szintén az első között lesz. A többi benevezett lovak csak külső esélyivel indulnak. A többi kisebb díj versenyekben szintén nagy mezőnyök várhatók, mert a pálya jó, a loanyag nagy s urlovasokban sem lesz hiány.

A nagy alagi akadályversenyről legközelebbi számunkban emlékezünk meg.

Arverési hirdetmény kivonat.

Az újpesti kir. írás, mint tkvi. hatóság közhirre teszi, hogy:

1. **A vácsi ipar- és kereskedelmi hitelintézet** végrehajtónak 600 kor. tőke, illetve 190 kor. tőke és jár.

2. **Az újpestvidéki takarékpénztár** végrehajtónak 4000 kor. tőke és jár.

3. **Dr. Kohn Jakab** esatlakozott végrehajtónak 108 kor. 90 fill. és jár.

4. **Molnár Julianna** esatlakozott végrehajtónak 580 kor. tőke és jár.

5. **A rákospalotai takarékpénztár** esatlakozott végrehajtónak 160 kor. tőke és jár.

6. **N. Tóth Ferenczné, Lozsek Magdolna** esatlakozott végrehajtónak 1400 kor. és jár. kielegítése veggett a pestvidéki kir. törvényszék, az újpesti kir. bíróság területén levő és a rákospalotai 1473. sz. betétben felvett A L. I. sorsz. 5186./i./a./4. hrsz. a jelenben még Papp Mihály és neje szül. Tóth Terezia nevében álló ingatlanra az árverést 2688 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1900. évi április hó 19-ik napján d. e. 10 órakor** alóli bíróság helyiségeben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsarának 10%-át vagyis 268 koronát 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kell igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez felenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényi átszolgáltatni.

Újpesten, 1900 február 21-én. A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Dr. Székács, kir. aljbíró.

Az újpesti kereskedők és szatócsok ipartársulatának szövetkezeti sütődéje.

Meghívó.

Az 1900. évi április hó 8-án **vasárnap d. u. 1/2 3 órakor** a Wachler-feléké háza saját helyiségében tartandó

I. rendes évi közgyűlésre,

melyre a t. tagok tisztelettel meghívattak.

Az elnökség.

Tárgy: Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése és a felmentvény megadása. Az alapszabályok módosítása. Indítványok.

BEVÉTEL. Zárszámadás. KIADÁS.

	korona	fillér.		korona	fillér
Tagok befizetése	2245	—	Alakulási költség	259	68
Nyomtatványok	19	40	Nyomtatványok	134	88
Portó	7	60	Portó	12	58
Takarékbetét kamata	6	26	Épület-előleg tervezettel	250	—
			Penzlári maradvány	1621	12
	2278	26		2278	26

Az előző évben belepott 105 tag 105 darab üzletrésszel

> > kilépett 2 > 2 >

maradt 103 tag 103 darab üzletrésszel.

Újpesten, 1900. márczius hó 19-én.

Glück Henrik

elnök.

Wachler Adolf

penztárnok.

Schönhausler Igu., Grünbaum Lajos, Kriszt József, Weisz Bernát

igazgatók.

Jelen mérleget az üzleti könyvekkel összehasonlítva megvizsgáltuk és rendben találtuk.

A felügyelő bizottság:

Waldmann Henrik, Német Adolf, Bier Éliás, Kohn Simon, Moró József.

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDASSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF, GOLDZIEHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal 50 történelmi térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténelmi mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, czékjában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet.

Nemzeti művelődésünk nézve fontos mozzanat ez.

Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolások lesznek. Képes mellékletei, történelmi térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített történelmi múzeumot nyújtanak az előfizetőknek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai múzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műemkekéről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenköt kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik.

Ez a tizenköt hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen.

A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára rendkívül díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával!

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is

240 füzetben.

Több füzet semmikép sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára

30 kr.

A füzetes kiadáshoz díszesbe-kötési táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerzését:

a) **Füzetes kiadásban hetenkint 30 kr. füzetekben minden rendes havi könyvrésznél.**

b) **Kötésben 12 kötetben, 8 frt. áron**

a) **kötésbeni utóvétel hármasra,**
b) **havi 1 és 20 kr. részletekben.**

A kötetek a havi részletekben egy-egy kötetben jelennek meg.

Tájékoztató képes prospektust

vagy
mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők szíveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.